

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Γ Ν Ω Μ Ο Δ Ο Τ Η Σ Η ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 179/2015

ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Α΄ 2 ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΚΟΠΩΝ
Συνεδρίαση της 22^{ας} Ιουλίου 2015

Σύνθεση

Πρόεδρος : Χρυσαφούλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη : Μεταξία Ανδροβιτσανέα , Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ. ,
Ιωάννης Διονυσόπουλος, Παρασκευάς Βαρελάς, Σπυρίδων
Παπαγιαννόπουλος, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Βασιλική
Πανταζή, Δήμητρα Κεφάλαια, Γεώργιος Ανδρέου,
Δημήτριος Αναστασόπουλος, Ελένη Σβολοπούλου, Σταύρος
Σπυρόπουλος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής : Γεώργιος Σπ. Ανδρέου, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.

Αριθ. Πρωτ. Ερωτήματος : Φ.093/5649/Σ.1538/28-4-2015/ Υπουργείου
Εθνικής Άμυνας / Γενικής Διεύθυνσης Αμυντικών
Εξοπλισμών & Επενδύσεων (Γ.Δ.Α.Ε.Ε.)/Διεύθυνσης
Αμυντικών Προγραμμάτων & Κύριων Συμβάσεων
(Δ.Α.Π.Κ.Σ.)/Τμήματος Εξοπλιστικών Προγραμμάτων &
Συμβάσεων Π.Α. (Τ.Ε.Π.Σ.Π.Α.), που υπογράφεται από
τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας .

Περίληψη Ερωτήματος : Αν, ενόψει του από την Υπηρεσία διδόμενου
πραγματικού, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
παρέχει, κατ' άρθρο 66 παρ. 2 του Π.Δ. 284/1989, την
θετική γνωμοδότησή του για το Σχέδιο της 5^{ης}

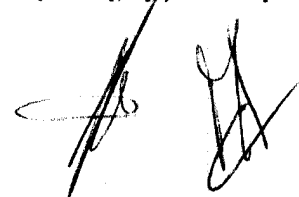
Τροποποίησης της Σύμβασης 035A/2003, η οποία αφορά στην προμήθεια δώδεκα (12) επιθετικών ελικοπτέρων (ΕΕ/Π) AH-64D APACHE, τριών (3) FCR/RFI, ανταλλακτικών , εργαλείων και εξοπλισμού υποστήριξης, τεχνικής βιβλιογραφίας εκπαίδευσης και τεχνικής υποστήριξης στην Ελλάδα και στις Η.Π.Α., με δικαίωμα προαίρεσης (option) επιπλέον τεσσάρων (4) επιθετικών ελικοπτέρων AH - 64D μετά των υλικών και υπηρεσιών.

*****

Επί του ως άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδότησε ως ακολούθως:

I. Ιστορικό

A.1. Όπως εκτίθεται στο δοθέν από την ερωτώσα Διεύθυνση πραγματικό του ερωτήματος και κυρίως στα συνοδεύοντα το έγγραφο του ερωτήματος δυο παραρτήματα «Α» και «Β», με την υπ' αριθ. πρωτ. Φ.095.100/555861/Σ.1137/31-7-2003/ Γενική Γραμματεία Οικονομικού Σχεδιασμού & Αμυντικών Επενδύσεων (Γ.Γ.Ο.Σ.Α.Ε.) / Γενική Διεύθυνση Αμυντικών Επενδύσεων (Γ.Δ.Α.Ε.) / Διεύθυνση Κύριου Εξοπλισμού (Δ.Κ.Ε.) / Τμήμα Αεροσκαφών και Οργάνων Αεροπορίας Απόφασή του, ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας α) κατακύρωσε την προμήθεια δώδεκα (12) επιθετικών ελικοπτέρων (APACHE) και 4 OPTION , όπως αναλυτικά αναφέρονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ «Α» σχετικού Πρακτικού Διαπραγματεύσεων, στην εταιρεία McDonnell Douglas Helicopter Company, ARIZONA , USA σύμφωνα με τις εισηγήσεις της Επιτροπής Διαπραγματεύσεων εντός συνολικού ποσού πεντακοσίων ενενήντα τριών εκατομμυρίων πεντακοσίων σαράντα έξι χιλιάδων οκτακοσίων ογδόντα δύο (593.546.882) USD, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στην εν λόγω Απόφαση, β) ενέκρινε

δαπάνη πεντακοσίων ενενήντα τριών εκατομμυρίων πεντακοσίων σαράντα έξι χιλιάδων οκτακοσίων ογδόντα δύο (593.546.882) USD για την συγκεκριμένη προμήθεια και αξία καταβλητέα στον Προμηθευτή 593.546.882 USD και γ) διευκρίνησε ότι στην κατακύρωση αυτή με τις λέξεις ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ, Εταιρεία ή BOEING εννοείτο η εταιρεία McDonnell Douglas Helicopter Company, έμμεσα θυγατρική της εταιρείας με την επωνυμία The Boeing Company, και με την λέξη ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ εννοείτο το Ελληνικό Δημόσιο (ΥΠ.ΕΘ.Α.)

2. Σε εκτέλεση της άνω Κατακυρωτικής Απόφασης του Υπουργού Εθνικής Άμυνας την 28-8-2003 υπογράφηκε μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου / Υπουργείου Εθνικής Άμυνας αφενός (από τούδε ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ) και της αμερικανικής εταιρείας McDonnell Douglas Helicopter Company αφετέρου (από τούδε ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ), έμμεσα θυγατρικής εταιρείας της εταιρείας με την επωνυμία The Boeing Company , η υπ' αριθμ. 035 Α/2003 Σύμβαση (από τούδε ΣΥΜΒΑΣΗ) με αντικείμενο την προμήθεια στο Ελληνικό Δημόσιο / Υπουργείο Εθνικής Άμυνας δώδεκα (12) επιθετικών ελικοπτέρων (ΕΕ/Π) τύπου AH-64D APACHE , τριών FCR/RFI, ανταλλακτικών, εργαλείων και εξοπλισμού υποστήριξης, τεχνικής βιβλιογραφίας , εκπαίδευσης και τεχνικής υποστήριξης στην Ελλάδα και στη Η.Π.Α., συνολικής συμβατικής αξίας 593.546.882 δολαρίων Η.Π.Α., με δικαίωμα προαίρεσης (option) για προμήθεια τεσσάρων (4) επιπλέον ΕΕ/Π του αυτού ως άνω τύπου (AH-64D) μαζί με υλικά και υπηρεσίες. Το προαναφερόμενο ποσό των 593.546.880 δολαρίων Η.Π.Α. επιβαρυνόταν επίσης και από ποσό 69.680.051 δολαρίων Η.Π.Α. για χρηματοοικονομικό κόστος (swap).

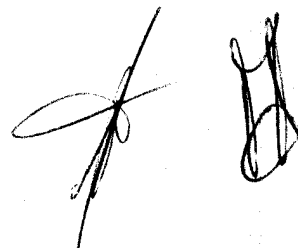
3. Στο πλαίσιο εκτέλεσης της ως άνω ΣΥΜΒΑΣΗΣ (και ειδικότερα του άρθρου 6 αυτής και του Παραρτήματος «ΣΤ» αυτής) πραγματοποιήθηκαν οι εξής παραδόσεις: α) Τον Σεπτέμβριο 2006 και τον Μάρτιο 2007, αντίστοιχα, των ανταλλακτικών (σε δύο παρτίδες) καθώς και του

εξοπλισμού υποστήριξης και ελέγχου (σε δύο παρτίδες) . β) Τον Μάρτιο 2007 των τεσσάρων πρώτων ΕΕ/Π με ρυθμό παράδοσης τεσσάρων ΕΕ/Π ανά μήνα και μέχρι τον μήνα Μάιο 2007 (δηλ. Μάρτιος 2007 , Απρίλιος 2007 , Μάιος 2007 X 4 ΕΕ/Π ανά μήνα = 12 ΕΕ/Π).

4. Στη συνέχεια , η ΣΥΜΒΑΣΗ υπέστη τέσσερις τροποποιήσεις.

5. Ειδικότερα, με τις Φ. 637.92/331103/Σ.3154/22-11-2005/ΥΠ.ΕΘ.Α./ Γ.Γ.Ο.Σ.Α.Ε./Γ.Δ.Α.Ε., Φ. 637.92/332656/Σ.3502/21-12-2005 /ΥΠ.ΕΘ.Α./ Γ.Γ.Ο.Σ.Α.Ε./Γ.Δ.Α.Ε., Φ. 093/ 15135/ Σ.2950/ 25-6-2008 /ΥΠ.ΕΘ.Α./ Γ.Δ.Α.Ε.Ε./ Δ.Α.Π.Κ.Σ. και Φ. 093/ 5316/Σ.1269/18-3-2009 / ΥΠ.ΕΘ.Α./ Γ.Δ.Α.Ε.Ε./ Δ.Α.Π.Κ.Σ. Εγκριτικές Διαταγές του ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας ενέκρινε, αντίστοιχα, την 1^η, 2^η, 3^η και 4^η Τροποποίηση της ΣΥΜΒΑΣΗΣ.

6. Η 1^η Τροποποίηση αφορούσε στον καθορισμό από τον επιχειρησιακό φορέα των ανταλλακτικών - εργαλείων και αναλώσιμων υλικών για την υποστήριξη των προς προμήθεια Ε/Π χωρίς αύξηση του συμβατικού τιμήματος . Η 2^η Τροποποίηση αφορούσε στην προμήθεια , εγκατάσταση και πιστοποίηση στα υπό προμήθεια Ε/Π ενός νέου τύπου κινητήρα, του T-700-GE-701D της GENERAL ELECTRIC CORPORATION, αντί του αρχικά προβλεφθέντος T-700-GE-701C, χωρίς , και πάλι, αύξηση του συμβατικού τιμήματος . Η 3^η Τροποποίηση αφορούσε κυρίως στην διόρθωση του πίνακα τιμών του άρθρου 3 της ΣΥΜΒΑΣΗΣ και στην διαγραφή διαφόρων υλικών από τα Παραρτήματα «Γ» και «Δ» της ΣΥΜΒΑΣΗΣ για διάφορους λόγους. Τέλος, με την 4^η Τροποποίηση όχι μόνο εντάχθηκε ως νέο Παράρτημα «Η» η προδιαγραφή του συστήματος, την οποία ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ ανέλαβε την υποχρέωση να την ανανεώνει κάθε έτος και καθ' όλη την διάρκεια της ΣΥΜΒΑΣΗΣ , αλλά, επιπλέον , αποσαφηνίσθησαν τεχνικά θέματα, συμπληρώθηκε η βιβλιογραφία, κ.α.

7. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 10-003462-DH-GRC/04 Mar.10 σχετικό έγγραφό της, το οποίο παραλήφθηκε από την Γ.Δ.Α.Ε.Ε. την 6-3-2010, η (μητρική) εταιρεία The Boeing Company υπέβαλε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 22 της ΣΥΜΒΑΣΗΣ, το αίτημα για συγκρότηση επιτροπής διαπραγματεύσεων με σκοπό να τροποποιηθεί για πέμπτη φορά η ΣΥΜΒΑΣΗ. [Σημ. Στο εν λόγω άρθρο της ΣΥΜΒΑΣΗΣ ορίζεται ότι : « 1.α. Η Σύμβαση μπορεί να τροποποιηθεί ή διορθωθεί μόνον κατόπιν αμοιβαίας εγγράφου συμφωνίας μεταξύ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ και ΑΓΟΡΑΣΤΗ. β.....δ. Για την τροποποίηση της Σύμβασης θα ακολουθείται η παρακάτω διαδικασία: (1) Το μέρος που επιθυμεί την τροποποίηση θα υποβάλει στο άλλο μέρος ένα έγγραφο αίτημα, όπου θα προσδιορίζει τις λεπτομέρειες της επιθυμητής τροποποίησης.....»]. Ως αντικείμενο της εν λόγω τροποποίησης πρότεινε - περιληπτικά - τα εξής θέματα: α. Αλλαγή του τρόπου πληρωμών, όπως είχε καθορισθεί στο άρθρο 4 της ΣΥΜΒΑΣΗΣ, λόγω λήξης των συμφωνιών SWAP μεταξύ Deutsche Bank και Boeing καθώς και μεταξύ Deutsche Bank και Ελληνικής Δημοκρατίας. β. Διαπραγμάτευση επί του ποσού έκπτωσης από το συμβατικό τίμημα, που είχε επιβάλει στον ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ η Επιτροπή Ελέγχου και Παραλαβών της ΑΣΔΥΣ/ΔΕΠΥ, λόγω έλλειψης των συσκευών απεικόνισης ειδώλου από τα ελικόπτερα, η οποία (έλλειψη) είχε καταγραφεί στα Πρωτόκολλα Οριστικής Παραλαβής (ποιοτικής και ποσοτικής) καθενός από τα δώδεκα ελικόπτερα, τα οποία η Υπηρεσία παρέλαβε οριστικά το χρονικό διάστημα από τον Αύγουστο 2009 έως τον Νοέμβριο 2009 . γ. Την αλλαγή του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ στην ΣΥΜΒΑΣΗ από Mc Donnell Douglas Helicopter Company σε The Boeing Company , διότι την 31-12-2009 ολοκληρώθηκε η διαδικασία αφομοίωσης της εταιρείας Mc Donnell Douglas Helicopter Company από την εταιρεία The Boeing Company, οπότε η εταιρεία Mc Donnell Douglas Helicopter Company έπαυσε να υφίσταται ως ξεχωριστό νομικό πρόσωπο.

8. Επακολούθησε την 23-4-2010 συνάντηση μεταξύ της Γ.Δ.Α.Ε.Ε. και εκπροσώπων της κατασκευάστριας των Ε/Π αμερικανικής εταιρείας στις εγκαταστάσεις της Γ.Δ.Α.Ε.Ε. και αυθημερόν ο Διευθυντής Ν. Ευρώπης της αμερικανικής εταιρείας The Boeing Company , προϊστάμενος του Τμήματος Defense, Space & Security αυτής, Roberto Valla απέστειλε - με αφορμή την προεκτεθείσα συνάντηση - επιστολή προς την Γ.Δ.Α.Ε.Ε., στην οποία ανέφερε ότι η αμερικανική εταιρεία ανέμενε α) την απάντηση της Γ.Δ.Α.Ε.Ε./Δ.Α.Π.Κ.Σ. στο αίτημά της περί 5ης Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ , β) οδηγίες για τον τρόπο , με τον οποίο θα μπορούσε να επιτευχθεί μία, κοινά αποδεκτή, λύση στο θέμα της μείωσης του συμβατικού τιμήματος των Ε/Π εξαιτίας του ότι δεν υπήρχαν σ' αυτά συσκευές απεικόνισης ειδώλου και γ) την ένταξη στην υφιστάμενη Technical Assistance Agreement συνεργατών της εταιρείας στην Ελλάδα.

9. Από την πλευρά της η Γ.Δ.Α.Ε.Ε./Δ.Α.Π.Κ.Σ., με το υπ' αριθμ. πρωτ. F.093/UN.CL.87395/D.1728/17-5-2010 έγγραφό της, ενημέρωσε την αμερικανική εταιρεία ότι κατά την συγκεκριμένη χρονική περίοδο δεν συνέτρεχε ανάγκη ή σκοπιμότητα νέας τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ.

10. Η εταιρεία The Boeing Company, με τις υπ' αριθμ. πρωτ. 10-007983-DH-GRC/2-6-2010 και 10-008749-DH-GRC/10-6-2010 επιστολές της προς την Γ.Δ.Α.Ε.Ε./Δ.Α.Π.Κ.Σ., επανήλθε επί των αυτών ως άνω αιτημάτων της και, συγχρόνως, ζήτησε να της παρασχεθεί η δυνατότητα να παρουσιάσει στην Γ.Δ.Α.Ε.Ε. το θέμα της έλλειψης των συσκευών απεικόνισης ειδώλου.

11. Στο μεταξύ, ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας, προς τον οποίο η εταιρεία The Boeing Company είχε κοινοποιήσει την δεύτερη από τις ανωτέρω δύο επιστολές της, ζήτησε, με ιδιόχειρη σημείωσή του επί αυτής, όπως το Γ.Ε.Σ. και η Γ.Δ.Α.Ε.Ε. προβούν στην σύνταξη ενημερωτικού σημειώματος με προτάσεις.

12. Κατόπιν αυτού, η Γ.Δ.Α.Ε.Ε./Δ.Α.Π.Κ.Σ., με το υπ' αριθμ. πρωτ. Φ.093/52419/Σ.530/16-2-2011 σχετικό έγγραφό της, ζήτησε από το Γ.Ε.Σ., την Γ.Δ.Ο.Σ.Υ. και το Υπουργείο Οικονομικών να διατυπώσουν τις απόψεις τους για την προτεινόμενη από την εταιρεία The Boeing Company τροποποίηση της ΣΥΜΒΑΣΗΣ, να προτείνουν και από την πλευρά τους σημεία της ΣΥΜΒΑΣΗΣ, που έπρεπε να τροποποιηθούν, και να τοποθετηθεί ο επιχειρησιακός φορέας στο ζήτημα της μείωσης του συμβατικού τιμήματος των Ε/Π, λόγω της έλλειψης των συσκευών απεικόνισης ειδώλου.

13. Σε συμμόρφωση προς την ως ιδιόχειρη σημείωση του Υπουργού Εθνικής Άμυνας η Γ.Δ.Ο.Σ.Υ., με το υπ' αριθμ. πρωτ. Φ. 800/14/127564/Σ.358/28-2-2011 έγγραφό της, έκανε γνωστό στην Γ.Δ.Α.Ε.Ε. και στο Γ.Ε.Σ. ότι θα προέβαινε στη σύνταξη σχετικού σχολίου - εισήγησης , αφότου θα ελάμβανε προηγουμένως υπόψη της και αξιολογούσε τις (έγγραφες) απόψεις του επιχειρησιακού φορέα, που εν προκειμένω ήταν η Διεύθυνση Αεροπορίας Στρατού (Δ.Α.Σ.) του Γ.Ε.Σ., και η οποία, με το υπ' αριθμ. πρωτ. Φ.093/92/483602/Σ.881/15-6-2011 σχετικό έγγραφό της , διατύπωσε τις απόψεις της και τις προτάσεις της .

14. Κατόπιν όλων των ανωτέρω και μετά την πραγματοποίηση διαφόρων συσκέψεων μεταξύ των εμπλεκόμενων στην Πέμπτη Τροποποίηση της ΣΥΜΒΑΣΗΣ Υπηρεσιών του Υ.ΕΘ.Α., με την Φ. 600.15/64845/Σ.3753/17-10-2011/ΥΠ.ΕΘ.Α. /Γ.Δ.Α.Ε.Ε./ Δ.Α.Π.Κ.Σ. Απόφαση συγκροτήθηκε Επιτροπή Διαπραγματεύσεων για την πέμπτη τροποποίηση της ΣΥΜΒΑΣΗΣ, η οποία, εξαιτίας υπηρεσιακών αναγκών και μεταβολών, στη συνέχεια ανασυγκροτήθηκε. Μετά από σειρά διαπραγματεύσεων ο Πρόεδρος της εν λόγω Επιτροπής υπέβαλε στην Γ.Δ.Α.Ε.Ε./Δ.Α.Π.Κ.Σ., στο Γ.Ε.Σ./ Δ.Υ.Δ.Μ. στις Διευθύνσεις της Γ.Δ.Α.Ε.Ε. και στην Διεύθυνση Αεροπορίας Στρατού του Γ.Ε.Σ. την 7-3-2014, με την από 7-3-2014 σχετική Υπηρεσιακή Αναφορά του, το Πρακτικό, που είχε συντάξει η εν λόγω Επιτροπή, καθώς και το προσχέδιο της 5ης Τροποποίησης της

ΣΥΜΒΑΣΗΣ με σκοπό την διατύπωση σχολίων και εγγράφων απόψεων από μέρους τους.

15. Επακολούθησε επιτελική επεξεργασία του περιεχομένου του Προσχεδίου της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ και , κατόπιν, κλήθηκε η εταιρεία να λάβει μέρος σε διαπραγμάτευση με σκοπό την κατάρτιση του Σχεδίου της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ.

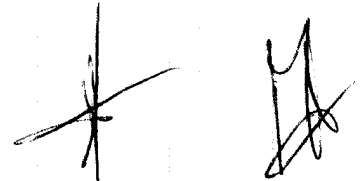
16. Μετά την ανταλλαγή απόψεων, αφενός μεν μεταξύ των εμπλεκόμενων στην Τροποποίηση Νο 5 διαφόρων Υπηρεσιών του Υπουργείου και Επιτροπής Διαπραγματεύσεων, αφετέρου δε μεταξύ της εταιρείας The Boeing Company και των Υπηρεσιών του Υπουργείου καθώς και της Επιτροπής Διαπραγματεύσεων, οριστικοποιήθηκαν τα θέματα - αντικείμενα της 5^{ης} Τροποποίησης της Σύμβασης, οπότε, στη συνέχεια, η Υπηρεσία έθεσε το νύν εξεταζόμενο ερώτημα.

Β. Τα αντικείμενα / θέματα του Σχεδίου της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ είναι , βάσει των δοθέντων στοιχείων του φακέλου του διερευνώμενου ερωτήματος, τα ακόλουθα:

1. ΠΡΩΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΤΗΣ 5^{ης} ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ

Με την 5^η Τροποποίηση της ΣΥΜΒΑΣΗΣ επιδιώκεται η τροποποίηση των Παραρτημάτων «Γ» και «Δ» αυτής, προκειμένου να περιληφθούν και ενσωματωθούν στα εν λόγω δύο Παραρτήματα, εργαλεία, συλλογές και εξαρτήματα, που δεν προβλέπονταν στο αρχικό κείμενο της ΣΥΜΒΑΣΗΣ.

Είχε διαπιστωθεί τόσο από την προμηθεύτρια εταιρεία όσο και από τη Διεύθυνση Τεχνικού του Γεν. Επιτελείου Στρατού (Γ.Ε.Σ./ Δ.ΤΧ) και τη Διεύθυνση Ελέγχου Παραλαβής Υλικού της Ανώτατης Στρατιωτικής Διοίκησης Υποστήριξης Στρατού (Α.Σ.Δ.Υ.Σ./Δ.Ε.Π.Υ.) ότι, αριθμός υλικών, τα οποία ήταν απαραίτητα για την συντήρηση και υποστήριξη των Ε/Π, που βρίσκονται είτε στο α/δ Μεγάρων είτε στο 1^ο Τάγμα Υλικού (Τ.ΥΛ.), δεν είχαν περιληφθεί στη ΣΥΜΒΑΣΗ, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η παραλαβή των ως άνω υλικών από την αρμόδια επιτροπή, και, γι' αυτό τον

λόγο, κατέστη αναγκαίο να προστεθούν τα εν λόγω υλικά στα Παραρτήματα «Γ» και «Δ» της ΣΥΜΒΑΣΗΣ χωρίς κόστος. Για τη διαπίστωση του προβλήματος είχε προηγηθεί έλεγχος και καταγραφή των συγκεκριμένων υλικών στο α/δ Μεγάρων και στο 1^ο Τ.ΥΛ από την επιτροπή παραλαβών της Α.Σ.Δ.Υ.Σ./Δ.Ε.Π.Υ. παρουσία τόσο εκπροσώπων του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ όσο και προσωπικού του 2^{ου} Τάγματος Επιθετικών Ελικοπτέρων (2^{ου} Τ.Ε.ΕΠ). Στη συνέχεια, οριστικοποιήθηκαν οι καταστάσεις με τα υλικά, τα οποία πρέπει να περιληφθούν και ενσωματωθούν χωρίς κόστος στα Παραρτήματα «Γ» και «Δ» της ΣΥΜΒΑΣΗΣ μέσω του Σχεδίου της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ.

2 ΔΕΥΤΕΡΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΤΗΣ 5^{ης} ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ

Με την 5^η Τροποποίηση της ΣΥΜΒΑΣΗΣ επιδιώκεται η τροποποίηση του Παραρτήματος «Β» αυτής, προκειμένου α) να διορθωθούν λάθη στα τεχνικά χαρακτηριστικά του Emergency Locator Transmitter (ELT), β) τα Ε/Π να περιλαμβάνουν όλους τους πομπούς ανάγκης (ELT, PLB, ULB) και γ) να προστεθεί νέα παράγραφος με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του πομπού PLB Becker MR 509.

Σημειώνεται ότι, οι παραπάνω διορθώσεις και προσθήκες είχαν ήδη επισημανθεί κατά την 3^η Τροποποίηση της ΣΥΜΒΑΣΗΣ, αλλά εκ παραδρομής δεν περιελήφθησαν στην 4^η Τροποποίηση αυτής.

3. ΤΡΙΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΤΗΣ 5^{ης} ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ

Με την 5^η Τροποποίηση της ΣΥΜΒΑΣΗΣ επιδιώκεται η αντικατάσταση του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ από Mc Donnell Douglas Helicopter Company σε The Boeing Company , διότι, κατά τα ήδη εκτεθέντα , την 31-12-2009 ολοκληρώθηκε η διαδικασία αφομοίωσης της εταιρείας Mc Donnell Douglas Helicopter Company από την εταιρεία The Boeing Company , οπότε η εταιρεία Mc Donnell Douglas Helicopter Company έπαυσε να υφίσταται ως αυτοτελές νομικό πρόσωπο.

4. ΤΕΤΑΡΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΤΗΣ 5^{ης} ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ

α. Συναφώς προς το τρίτο αντικείμενο του Σχεδίου της 5ης Τροποποίησης κατέστη αναγκαίο, λόγω της αφομοίωσης της εταιρείας Mc Donnell Douglas Company, από την εταιρεία The Boeing Company η επικαιροποίηση των στοιχείων επικοινωνίας (δηλαδή αριθμών τηλεφώνων, τηλεομοιοτυπιών, και ηλεκτρονικών διευθύνσεων), που είχαν περιλάβει στη ΣΥΜΒΑΣΗ ο ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ και ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ ως ακολούθως:

β. Ειδικότερα το άρθρο 31 της ΣΥΜΒΑΣΗΣ είχε ως εξής:

« Άρθρο 31 Διάφορα. 1....2....3....4....5. Οποιαδήποτε ειδοποίηση που πρέπει να δοθεί σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Σύμβασης, θα καθίσταται ενεργή αν παραδοθεί στο άλλο μέρος μέσω 1^η τάξεως αεροπορικού ταχυδρομείου, telex, datafax, e-mail, τηλεγραφήματος ή χέρι - χέρι, στη διεύθυνση που φαίνεται παρακάτω, εκτός αν κάποιο μέρος αλλάξει την διεύθυνσή του και τον αποδέκτη, μετά από ενημέρωση του άλλου μέρους:

α. ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ & ΦΑΞ
ΥΠΕΘΑ/ΓΔΑΕΕ/ΔΑΠΚΣ/ΤΕΠΣΠΑ	Στρατ. ΦΑΚΙΝΟΥ ΣΤΓ 1020	Φάξ : 2107755178 Τηλ. 2107466288
ΥΠΕΘΑ/ΓΔΑΕΕ/ΔΑΠΚΣ/ΤΠΚΣ	Παπάγου - Αθήνα	Φάξ 2107755178 Τηλ. 2107466516
ΥΠΕΘΑ/ΓΔΑΕΕ/ΔΑΩ&ΔΠ		Φαξ 2107755178 Τηλ. 2107466203
ΥΠΕΘΑ/ΓΕΣ/4 ^ο ΕΓ		Φάξ 2106442111
ΥΠΕΘΑ /ΓΕΣ/ΔΑΣ	Στρατόπεδο ΠΑΠΑΓΟΥ	<u>gesdas2@army.gr</u> Φαξ 2106469860 Τηλ. 2106552922
ΥΠΕΘΑ/ΓΕΣ/ΔΤΧ	ΣΤΓ 1020 Χολαργός Αθήνα	<u>techdlr@army.gr</u> Φαξ 2106531094 Τηλ. 2106552937
ΥΠΕΘΑ/ΓΕΣ/ΔΥΠ/4/2	<u>dyp2@army.gr</u>	Φαξ 2106440608 Τηλ 2106552978

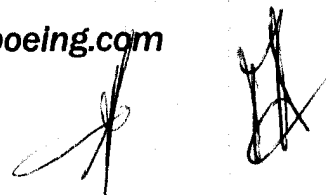

ΥΠΗΡΕΣΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ & ΦΑΞ
ΥΠΕΘΑ/ΓΔΑΕΕ/ΔΑΠΚΣ/ΤΕΠΣΠΑ	Στρατ. ΦΑΚΙΝΟΥ ΣΤΓ 1020	Φάξ : 2107755178 Τηλ. 2107466288
ΥΠΕΘΑ/ΓΔΑΕΕ/ΔΑΠΚΣ/ΤΠΚΣ	Παπάγου - Αθήνα	Φάξ 2107755178 Τηλ. 2107466516
ΥΠΕΘΑ/ΓΔΑΕΕ/ΔΑΩ&ΔΠ		Φαξ 2107755178 Τηλ. 2107466203
ΥΠΕΘΑ/ΓΕΣ/ΔΑΣ	<u>gesdas2@army.gr</u>	Φάξ 2106552201 Τηλ. 2106552922
ΥΠΕΘΑ /ΓΕΣ/ΔΤΧ	Στρατόπεδο ΠΑΠΑΓΟΥ ΠΑΠΑΓΟΥ	Φαξ 2106552196 Τηλ. 2106552937
ΥΠΕΘΑ/ΓΕΣ/ΔΥΠ/4Υ	ΣΤΓ 1020 Χολαργός Αθήνα	Φαξ 2106552102 Τηλ. 2106552978
ΚΕΥ	Αγ. Στέφανος Αττικής <u>keydy3@hmcc.gr</u>	Φαξ 2108161940 Τηλ. 2108194738
ΑΣΔΥΣ/ΔΠΜ	Πέτρου Ράλλη 1 ΤΚ 17778 Αθήνα	Φαξ 2103454603
ΑΣΔΥΣ/Δ/ΣΕ	Στρατόπεδο ΖΟΡΜΠΑ Μεγ. Αλεξάνδρου 2-4 Γουδί Αθήνα	Φαξ.2107496248 Τηλ.2107496238
307/ΤΣΥΑΥ	Στεφανοβίκειο Μαγνησίας <u>tsyay307@otenet.gr</u>	Φαξ 2425041639 Τηλ.2425062481

β.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ:
The Boeing Company
5000 E McDowell Road,
Mesa, Arizona, 85215
USA

attention: Boeing International Contracts
Contracts Administrator
phone: 001-480-891-0588
fax:001-562-795-1533
e-mail: MesaInternational.contracts@boeing.com

Η ειδοποίηση θα θεωρείται ότι παραδόθηκε με την πραγματική παραλαβή του εγγράφου(ων)....».

5. ΠΕΜΠΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΤΗΣ 5^{ης} ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ

α. Συναφώς, και πάλι, προς το τρίτο αντικείμενο του Σχεδίου της 5^{ης} Τροποποίησης, η Γ.Δ.Α.Ε.Ε., στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων με την εταιρεία The Boeing Company, ενημέρωσε τον Πρόεδρο της Επιτροπής Διαπραγματεύσεων, ότι, εξαιτίας της αλλαγής της επωνυμίας του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ (λόγω της αφομοίωσης της αρχικά προμηθεύτριας εταιρείας από την μητρική εταιρεία The Boeing Company) απαιτείτο η αντικατάσταση εκ μέρους της εταιρείας The Boeing Company των από πλευράς της αρχικά προμηθεύτριας εταιρείας κατατεθεισών εταιρικών – και όχι τραπεζικών – εγγυητικών επιστολών κάλυψης (έναντι της χορηγηθείσας σ' αυτήν) προκαταβολής αφενός και καλής εκτέλεσης αφετέρου, με αντίστοιχες τραπεζικές.

β. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Διαπραγματεύσεων μετά την ανταλλαγή αλληλογραφίας με την εταιρεία The Boeing Company, ενημέρωσε την Γ.Δ.Α.Ε.Ε. ότι η εν λόγω εταιρεία, με την από 7-10-2014 επιστολή της, έκανε γνωστό ότι δεν ήθελε να παρεκκλίνει από τους όρους της ΣΥΜΒΑΣΗΣ και πρότεινε την εξακολούθηση της ίδιας πρακτικής, δηλαδή της παροχής προς τον ΑΓΟΡΑΣΤΗ εγγυήσεων με την έκδοση νέων εταιρικών – και όχι τραπεζικών – εγγυητικών επιστολών.

γ. Σημειώνεται ότι στην παρούσα φάση το ανεκτέλεστο τμήμα της ΣΥΜΒΑΣΗΣ ανέρχεται στο συνολικό ποσό των 9.538.700 USD. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται και το ποσό των 2.640.838 USD, που είχε λάβει ως προκαταβολή ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ. Επομένως, απαιτείται η έκδοση των εξής δύο νέων εγγυητικών επιστολών: Μίας κάλυψης έναντι προκαταβολής 2.640.838 USD και μίας καλής εκτέλεσης της προμήθειας ίσης προς το 10% του ανεκτέλεστου ποσού της ΣΥΜΒΑΣΗΣ, δηλαδή 953.870 USD.

δ. Οι διαπραγματεύσεις για το εν λόγω θέμα μεταξύ της Επιτροπής Διαπραγματεύσεων και της εταιρείας The Boeing Company, είχαν ως αποτέλεσμα οι δύο πλευρές να συμφωνήσουν στη σύνταξη ενιαίου κειμένου.

ε. Το κείμενο αυτό έχει ως εξής : «5. Λόγω της συγχώνευσης της εταιρείας McDonnell Douglas Helicopter Company στην εταιρεία The Boeing Company , η σύμβαση αυτή τροποποιείται ώστε να ορίζει την εταιρεία The Boeing Company ως τον προμηθευτή στην παρούσα σύμβαση ΚΑΙ η οποία αναλαμβάνει , ως διάδοχος, όλες τις υποχρεώσεις και ευθύνες της Mc Donnell Douglas Helicopter Company, - τόσο αυτές που έχουν ήδη γεννηθεί , όσο και τις μελλοντικές , - που απορρέουν από τη σύμβαση και ότι αναγνωρίζει και αποδέχεται το στάδιο εκτελέσεως στο οποίο βρίσκεται η σύμβαση, καθώς και όλες τις μέχρι σήμερα συνεννοήσεις και διαπραγματεύσεις που έχουν γίνει με το ΥΠΕΘΑ.»

στ. Η έκδοση των δύο νέων εταιρικών - και όχι τραπεζικών-εγγυητικών επιστολών επιβάλλει την τροποποίηση του άρθρου 13 της ΣΥΜΒΑΣΗΣ και τη συμπλήρωση του Παραρτήματος «ΙΓ» αυτής με την ενσωμάτωση δύο προσθηκών «16» και «17» , που θα περιλαμβάνουν τα υποδείγματα των νέων εταιρικών εγγυητικών επιστολών.

ζ. Η Επιτροπή Διαπραγματεύσεων είχε εκφράσει τις επιφυλάξεις της για την εγκυρότητα των υφιστάμενων δύο εγγυητικών επιστολών, εξαιτίας της αφομοίωσης της αρχικά προμηθεύτριας εταιρείας από την εταιρεία The Boeing Company, αλλά τελικά διατύπωσε την άποψη ότι η αντικατάσταση των παραπάνω δύο εγγυητικών επιστολών με νέες, έστω και εταιρικές, αποτελεί σαφή βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης επισημαίνοντας ταυτόχρονα, τους κινδύνους από την τυχόν μη ολοκλήρωση της σχετικής τροποποίησης .

η. Έχουσα όλα τα παραπάνω υπόψη της η Γ.Δ.Α.Ε.Ε. προέβη στην εκτίμηση ότι η συνέχιση υλοποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ - δια της 5ης

Τροποποίησης - με την κατάθεση νέων εταιρικών εγγυητικών επιστολών εξακολουθεί να διασφαλίζει τα συμφέροντα του Δημοσίου (βλ. σελ. Α-19 του Παραρτήματος «Α» στο Φ. 093/5649/Σ.1538/28-4-2015/ Υ.ΕΘ.Α./ Γ.Δ.Α.Ε.Ε./ Δ.Α.Π.Κ.Σ./Τ.Ε.Π.Σ.Π.Α. έγγραφο).

θ. Παράλληλα , το Γ.Ε.Σ. έχει την άποψη ότι το είδος των παρασχεθόμενων εγγυητικών επιστολών δεν έχει επίδραση στην κάλυψη των επιχειρησιακών αναγκών , που εξυπηρετεί η εξεταζόμενη τροποποίηση (βλ. και πάλι σελ. Α-19 του αυτού ως άνω εγγράφου).

6. ΕΚΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΤΗΣ 5^{ης} ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ

α. Με το Σχέδιο της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ επιδιώκεται η Προσθήκη με αριθμό «3» στο Παράρτημα «Η» αυτής, όπου αναλύεται η χρησιμοποίηση του αυτή τη στιγμή υπάρχοντος χρηματικού διαθεσίμου (υπολοίπου) του προγράμματος ROR (Repair of Repairables), όπως εμφανίζεται στο αμέσως κατωτέρω παρατιθέμενο Πίνακα (βλ. σελ. Α-20 του Παραρτήματος «Α» στο έγγραφο Φ. 093/5649/Σ.1538/28-4-2015 / Υ.ΕΘ.Α./ Γ.Δ.Α.Ε.Ε./Δ.Α.Π.Κ.Σ./ Τ.Ε.Π.Σ.Π.Α.).

A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Κόστος (δολάρια ΗΠΑ)
1	Επισκευές Επισκευασίμων Repair of Repairables - ROR	\$1.273.301,41
2	Επιπρόσθετες Επισκευές Επισκευασίμων Additional ROR	\$ 1.600.751,59
3	Ολοκληρωμένη Λογιστική Υποστήριξη ILS Support	\$ 1.994.975
4	Εργαλεία για τη Συντήρηση Maintenance Tooling	\$ 472.441
5	Ανταλλακτικά Additional Spare Parts	\$ 1.492.681

6	Συσκευή εγκατάστασης Λογισμικού (2 τεμ.) SBVT loadier (2 each)	\$ 168.010
7	Παροχή Τεχνογνωσίας Επισκευών Εργοστασιακού Επιπέδου. MRO DEPOT	\$2.536.540
	ΣΥΝΟΛΟ	\$9.538.700

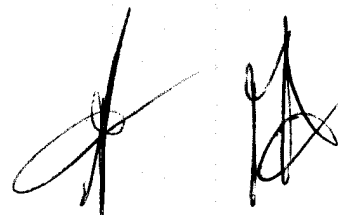
β. Το υπόψη πρόγραμμα (ROR) αφορούσε σε επισκευές των Ε/Π τεχνικού επιπέδου DEPOT (δηλ. του ανώτατου τεχνικού επιπέδου συντήρησης) για όσες επισκευές δεν θα καλύπτονταν πλέον από την διετή εγγύηση καλής λειτουργίας και είχε συμβατικά κοστολογηθεί στο συνολικό ποσό των 11.524.833 USD .

γ. Ο παραπάνω πίνακας καταρτίστηκε από κοινού με την εταιρεία The Boeing Company ενόψει του δικαιώματος που παρέχεται στον ΑΓΟΡΑΣΤΗ από τη διάταξη της παρ. 4 της Προσθήκης «1» στο Παράρτημα «Η» της ΣΥΜΒΑΣΗΣ, με την οποία ορίζονται τα εξής: « Αν στο τέλος της διετούς περιόδου υπάρχει υπόλοιπο από το κόστος ROR, ο ΑΓΟΡΑΣΤΗΣ θα έχει το δικαίωμα να το χρησιμοποιήσει για την περαιτέρω υποστήριξη των Ε/Π κατά την κρίση του».

II. Εφαρμοστές διατάξεις

α. Στον ισχύοντα Ν. 3978/2011 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων , Υπηρεσιών και Προμηθειών στους τομείς της Άμυνας και της Ασφάλειας – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2009/81 ΕΚ – Ρύθμιση θεμάτων του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας» (ΦΕΚ Α΄ 137) ορίζονται, μεταξύ άλλων , τα εξής:

«Άρθρο 109 . Μεταβατικές διατάξεις. 1....3.Συμβάσεις έργων υπηρεσιών ή προμηθειών που έχουν συναφθεί πριν την ημερομηνία έναρξης

ισχύος του παρόντος νόμου, εκτελούνται σύμφωνα με το καθεστώς που τις διείπε κατά τον χρόνο σύναψής τους.

Άρθρο 118 Έναρξη ισχύος . Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

β. Στο Ν. 3433/2006 «Προμήθειες αμυντικού υλικού των Ενόπλων Δυνάμεων» (ΦΕΚ Α΄ 20) ορίζονται και τα ακόλουθα:

« Άρθρο 73 . Έναρξη ισχύος – Μεταβατικές διατάξεις. 1. Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει δύο μήνες μετά τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως . 2. Προμήθειες αμυντικού υλικού που ήδη έχουν προκηρυχθεί ή εκτελούνται κατά το χρόνο που ο νόμος αυτός τίθεται σε ισχύ εξακολουθούν να διέπονται και να ρυθμίζονται από τις ισχύουσες διατάξεις».

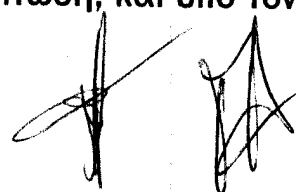
γ. Στο Π.Δ. 284/1989 «Τροποποίηση, συμπλήρωση και μεταγλώττιση του Π.Δ. 785/1978 «Περί Προμηθειών, Εργολαβιών και Εκτελέσεως Εργασιών των Ενόπλων Δυνάμεων» {ΦΕΚ Α΄ 181}, όπως έχει τροποποιηθεί με τα Π.Δ. 909/1981 {ΦΕΚ Α΄ 231}, 525/1985 {ΦΕΚ Α΄ 190} και 292/1988 {ΦΕΚ Α΄ 136} (ΦΕΚ Α΄ 133)», το οποίο έχει εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση από το άρθρο 50 του Ν.Δ. 721/1970 «περί Λογιστικού των Ενόπλων Δυνάμεων» και το οποίο εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση, ορίζονται και τα ακόλουθα :

1. «Άρθρο 17. Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή Προμηθειών. 1. Στην Γενική Διεύθυνση Εξοπλισμών και στα Γενικά Επιτελεία των Κλάδων των Ενόπλων Δυνάμεων, με απόφαση του Γενικού Διευθυντού της Γ.Δ.Ε. και των Αρχηγών των Κλάδων αντίστοιχα, συγκροτείται Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή Προμηθειών (Κ.Γ.Ε.Π.), ... 2 ... 3 .... 4 ... 5. Η Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή Προμηθειών έχει την αρμοδιότητα να κρίνει και να γνωματεύει εγγράφως για τις παρακάτω προμήθειες, που υπάγονται στην αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Εξοπλισμών και των Γενικών Επιτελείων και των οποίων το συνολικό ύψος κάθε δαπάνης υπερβαίνει το χρηματικό όριο των

διαγωνισμών που γίνονται με έγγραφες ενσφράγιστες προσφορές : α ... β ...
Για την τροποποίηση των όρων σύμβασης στις περιπτώσεις που ορίζονται
στο άρθρο 66 του παρόντος γ ... δ ... ε ... στ. ... ζ ...».

2. Άρθρο 66. Τροποποίηση όρων υπογραφείσας σύμβασης. 1. Τροποποίηση όρων σύμβασης μετά την υπογραφή της δεν επιτρέπεται, εκτός από τις παρακάτω περιπτώσεις, για τις οποίες κρίνει και αποφασίζει χωρίς βλάβη των συμφερόντων του Δημοσίου εκείνος που έχει την οικονομική εξουσία ή δικαιοδοσία σύμφωνα με το νόμο και με βάση τα στοιχεία και δεδομένα κάθε περίπτωσης και συγκεκριμένα : α. Της μεταβολής των συμβατικών προθεσμιών, χρόνου παράδοσης ή αντικατάστασης των υπό προμήθεια υλικών ή εργασιών που κρίθηκαν ακατάλληλες. β. Της παραλαβής υλικού με έκπτωση τιμής, με σύγχρονο προσδιορισμό του ποσοστού της για παραδόσεις υλικού, κατά παρέκκλιση των όρων της σύμβασης και εκτός των επιτρεπομένων ορίων ανοχής παρεκτροπών του προμηθευτή. γ. Της απαλλαγής προμηθευτή από την παράδοση υπολοίπου, που δεν υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό της συμβατικής ποσότητας υλικών, λόγω ειδικών συνθηκών, με επιβολή ή όχι προστίμου σ' αυτόν. 2. Πρόταση διάλυσης σύμβασης με κοινή συγκατάθεση των συμβαλλομένων ή απαλλαγής του προμηθευτή από την παράδοση υπολοίπου, που υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό της συνολικής προμήθειας ή αύξησης συμβατικής τιμής ή τροποποίησης άλλης θεμελιώδους διάταξης της σύμβασης, συνοδεύεται και από γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για λήψη σχετικής απόφασης. Ως θεμελιώδεις διατάξεις, κατ' αρχήν θεωρούνται εκείνες που δεν περιλαμβάνονται στις περιπτώσεις της παρ. 1 του παρόντος άρθρου ή σε κάθε περίπτωση οι αναφερόμενες σε αντικείμενο της σύμβασης, των οποίων η τροποποίηση προκαλεί βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου ».

3. Στα εδάφ. β' και γ' της περιπτ. δ' της παρ. 4 του άρθρου 46 του Π.Δ. 284/1989, που εφαρμόζεται στην προκειμένη περίπτωση, και υπο τον

τίτλο «Πληρωμή – Προκαταβολές», «ορίζεται ότι: «.....Για προμήθειες κύριου ή μείζονος σημασίας υλικού από οίκους του εξωτερικού είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής σε ποσοστό μέχρι 50% εκείνου που έχει το δικαίωμα της αρχικής έγκρισης της δαπάνης, ακόμη και χωρίς τραπεζική εγγύηση με την προϋπόθεση παροχής ανάλογης εγγύησης από αρμόδια Κρατική Αρχή της χώρας παραγωγής. Εφόσον και αυτή δεν είναι δυνατή η λήψη ή όχι εγγύησης για τη χορήγηση προκαταβολής αποφασίζεται από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας.....».

4. Στις παρ. 1β', 2 και 5β' του άρθρου 36 του Π.Δ. 284/1989 και υπο τον τίτλο «Εγγυοδοσία καλής εκτέλεσης – Υπογραφή Σύμβασης», ορίζεται ότι: «1. αυτός στον οποίο έγινε αναγγελία κατακύρωσης προμήθειας είναι υποχρεωμένος, για την υπογραφή της σχετικής σύμβασης, να προσκομίσει στην αρμόδια υπηρεσία μέσα σε 20 ημέρες, τα εξής: α...β. Την εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης της σύμβασης απεριόριστης χρονικής ισχύος. γ... 2. Η εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης, σε ποσοστό τουλάχιστον δέκα τοις εκατό της συμβατικής αξίας, παρέχεται στο ίδιο νόμισμα στο οποίο θα γίνει πληρωμή της αξίας των ειδών στον προμηθευτή με οποιαδήποτε σύμβαση μορφή, όπως καθορίζεται για την εγγυοδοσία συμμετοχής... 3... 4... 5. Ειδικότερα για τις προμήθειες από οίκους του εξωτερικού επιτρέπεται: α... β. Για προμήθειες κύριου υλικού μείζονος σημασίας, η μη λήψη της εγγυητικής επιστολής, κάθε φορά που παρέχεται ανάλογη έγγραφη εγγύηση με οποιονδήποτε τύπο καλής εκτέλεσης της σύμβασης που υπογράφεται από Αρμόδια Κρατική Αρχή της χώρας παραγωγής των συμβατικών ειδών, ύστερα από έγκριση εκείνου που έχει το δικαίωμα έγκρισης της σχετικής δαπάνης...».

III. Ανάλυση – Ερμηνεία Εφαρμοστέων Διατάξεων

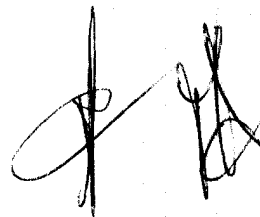
α. Ο Ν. 3978/2011 δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως την 16^η Ιουνίου 2011 (ΦΕΚ Α' 137) . Επειδή, λοιπόν, η ΣΥΜΒΑΣΗ συνήφθη την 28-8-2003, εκτελείται βάσει των διατάξεων του Π.Δ . 284/1989, κατ'

ευθεία εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 109 παρ. 3 και 118 του Ν. 3978/2011 .

β. Αλλά και βάσει των διατάξεων των παρ. 1 και 2 του άρθρου 73 του, προϊσχύσαντος του Ν. 3978/2011, Ν.3433/2006 , ο οποίος είχε αρχίσει να ισχύει την 8-4-2006, δηλαδή δύο μήνες μετά από τη δημοσίευσή του την 7-2-2006 στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η ΣΥΜΒΑΣΗ διέπεται εξ αυτού του λόγου - και πάλι - από τις διατάξεις του Π.Δ. 284/1989.

γ. Επομένως, δεν καταλείπεται , κατ' αρχάς , οποιαδήποτε αμφιβολία ότι η ως άνω ΣΥΜΒΑΣΗ διέπεται και ρυθμίζεται από τις διατάξεις του Π.Δ. 284/1989.

δ. Από την δημόσιας τάξης διάταξη του άρθρου 66 Π.Δ. 284/1989, που αποσκοπεί κατ' εξοχήν στην προστασία του δημοσίου συμφέροντος, προκύπτει ότι μετά την υπογραφή μιας σύμβασης προμήθειας ή εργολαβίας ή εκτέλεσης εργασιών για τις Ένοπλες Δυνάμεις δεν επιτρέπεται η τροποποίηση των όρων της, παρά μόνο στις περιπτώσεις α) της μεταβολής των συμβατικών προθεσμιών, του χρόνου παράδοσης ή αντικατάστασης των υπό προμήθεια υλικών ή των εργασιών που κρίθηκαν ακατάλληλες, β) της παραλαβής υλικού με έκπτωση τιμής, με σύγχρονο προσδιορισμό του ποσοστού της για παραδόσεις υλικού, κατά παρέκκλιση των όρων της σύμβασης και εκτός των επιτρεπομένων ορίων ανοχής παρεκτροπών του προμηθευτή, και γ) της απαλλαγής του προμηθευτή από την παράδοση υπολοίπου, που, όμως, δεν θα υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό της συμβατικής ποσότητας υλικών, λόγω ειδικών συνθηκών, με επιβολή ή μη προστίμου σ' αυτόν (βλ. περ. α' - γ' παρ. 1), με απόφαση του έχοντος, σύμφωνα με το νόμο, την οικονομική εξουσία ή δικαιοδοσία και με βάση τα στοιχεία και τα δεδομένα κάθε περίπτωσης χωρίς να προκαλείται / επέρχεται βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 99/2014 {πλειοψ.}).

ε. Για τις περιπτώσεις, όμως, της πρότασης διάλυσης μιας σύμβασης με κοινή συγκατάθεση των συμβαλλόμενων μερών ή απαλλαγής του προμηθευτή από την παράδοση υπόλοιπου από το συμβατικό αντικείμενο, που υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό της συνολικής προμήθειας ή αύξησης της συμβατικής τιμής ή τροποποίησης άλλης θεμελιώδους διάταξης της σύμβασης πρέπει, προτού αποφασίσει το αρμόδιο όργανο, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους να εκδώσει γνωμοδότηση, που θα συνοδεύει την σχετική πρόταση. Ως θεμελιώδεις διατάξεις ο νομοθέτης κατονομάζει α) όσες δεν περιλαμβάνονται στις περιπτώσεις α' - γ' της παρ. 1 του άρθρου 66 και β) σε κάθε περίπτωση όσες αναφέρονται σε αντικείμενο της σύμβασης, που η τροποποίησή τους επιφέρει βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου (και πάλι Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 99/2014 {πλειψ.}).

στ. Της έκδοσης της γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους απαιτείται να έχει προηγηθεί η έκδοση γνωμοδότησης της Κεντρικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής Προμηθειών κατ' άρθρο 17 παρ. 5 περ. β' του Π.Δ. 284/1989 (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 99/2014 {πλειοψ.}, 311/2013 {πλειοψ.}, 245/2013, 467 και 348/2012, 419/2011, 27/2009 {πλειοψ.} και 12/2009 {πλειοψ.}, 601/2008).

ζ. Για να έχει, όμως, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους την αρμοδιότητα να γνωμοδοτήσει, κατ' άρθρο 66 παρ. 2 εδ. α' Π.Δ. 284/1989, δεν αρκεί, κατά την αληθή ερμηνεία της παραπάνω διάταξης, η επιδιωκόμενη τροποποίηση ν' αφορά απλά θεμελιώδη όρο της σύμβασης, αλλ' απαιτείται, επιπρόσθετα, να προκαλείται από αυτήν βλάβη στα συμφέροντα του Δημοσίου, η οποία, προκειμένου το Ν.Σ.Κ. να εκδώσει την σχετική γνωμοδότησή του, στα πλαίσια, άλλωστε, και της γενικής κατ' άρθρο 2 του Ν. 3086/2002 «Οργανισμός του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.....», αρμοδιότητάς του για καθοδήγηση των ενεργειών της Διοίκησης με νομικές γνωμοδοτήσεις, για την νομιμότητα της επιδιωκόμενης τροποποίησης, θα πρέπει να εξειδικεύεται από την

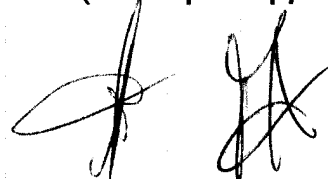
Υπηρεσία κατά τρόπο ειδικό ότι είναι απαραίτητη και αναγκαία για την πραγμάτωση του σκοπού της σύμβασης (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 99/2014 {πλειοψ.}, 311/2013 {πλειοψ.}, 245/2013, 467 και 348/2012, 419/2011, 86/2009, 27/2009 {πλειοψ}, 12/2009 {πλειοψ}, 601/2008 , contra 264/2005 και 580/2004).

η. Στην περίπτωση κατάφασης της αρμοδιότητάς του το Ν.Σ.Κ. γνωμοδοτεί, σύμφωνα με τα επικαλούμενα από την αρμόδια υπηρεσία πραγματικά περιστατικά και στοιχεία, αν η επέμβαση στον ενοχικό δεσμό είναι νόμιμη και αιτιολογείται επαρκώς (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 99/2014 {πλειοψ.}, 336/2004 [Ολ.], 311/2013 {πλειοψ}, 245/2013, 348/2012, 419/2011, 420, 419,394,300 και 2/2008, 6/2007, 332 και 264/2005, 580 και 470/2004, 535/2002). Ακραίο όριο κάθε τροποποίησης είναι η εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος υπό την έννοια ότι εξυπηρετείται ο σκοπός για τον οποίο έχει συναφθεί η σύμβαση (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 427/2004 [Ολ.], 311/2013 {πλειοψ.}, 245/2013, 348/2012, 419/2011, 420, 419, 394, 300 και 2/2008, 6/2007, contra 264/2005, 580 και 470/2004).

θ. Πάντως, η από ουσιαστική άποψη εκτίμηση των όρων του σχεδίου τροποποίησης μιας σύμβασης και, ειδικότερα, του αν αυτοί είναι συμφέροντες για το Δημόσιο ή εξυπηρετούν τους σκοπούς της σύμβασης, ιδίως όταν για την εν λόγω εκτίμηση απαιτούνται τεχνικές ή / και οικονομικές γνώσεις, ανήκει στην κυριαρχική εξουσία της Διοίκησης (ΣΤΕ 3199/2003 ΝοΒ 52,1842 - Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 99/2014 {πλειοψ.}, 311/2013 {πλειοψ.}, 245/2013, 601,420,419,394,300 και 2/2008, 6/2007,365/2206, 237 και 55/2005) .

IV. Υπαγωγή

A. 1. Της ζητούμενης γνωμοδότησης του Ν.Σ.Κ. επί του Σχεδίου της 5ης Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ έχει, κατ' αρχάς, προηγηθεί, όπως απαιτείται με την διάταξη της παρ. 5 περ. β' του άρθρου 17 του Π.Δ. 284/1989 , η έκδοση της Γνωμοδότησης Νο 7 /2015 (Συγεδρίασης υπ'

αριθμ. 5/2015 της 16^{ης} Φεβρουαρίου 2015) της Κεντρικής Γνωμοδοτικής Επιτροπής Προμηθειών (Κ.Γ.Ε.Π.) της Γ.Δ.Α.Ε.Ε. , η σύγκληση της οποίας έγινε με την υπ' αριθμ. Φ. 800/2042/Σ.516/12-2-2015/ Γρ. Κ.Γ.Ε.Π./ Γ.Δ.Α.Ε.Ε. Διαταγή.

2. Η εν λόγω Επιτροπή, αφού πρώτα προσδιόρισε τα αντικείμενα του Σχεδίου της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ , όπως αυτά έχουν ήδη εκτεθεί υπό στοιχεία 1 έως 4 της παραγράφου β' του Ιστορικού του παρόντος, γνωμοδότησε «ομόφωνα υπέρ της αποδοχής του Σχεδίου Τροποποίησης υπ' αριθμ. 5 της Σύμβασης 035 Α/03, όπως αυτή έχει συμφωνηθεί αμοιβαία από την Επιτροπή Διαπραγματεύσεων και τους νόμιμους εκπροσώπους του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ» (βλ. σελ. 29 , στιχ. 13-17 της ως άνω έγγραφης Γνωμοδότησής της).

3. Η Κ.Γ.Ε.Π. κατέληξε στην προεκτιθέμενη γνωμοδότησή της δεχθείσα ότι με το συγκεκριμένο σχέδιο Τροποποίησης Νο. 5 δεν βλάπτεται το δημόσιο συμφέρον και μπορεί να γίνει δεκτή καθώς : «α. Σε όλα τα στάδια της διαδικασίας για την κατάρτιση του σχεδίου της (5^{ης}) Τροποποίησης εφαρμόστηκαν τα καθοριζόμενα στο Π.Δ. 284/1989 που διέπει τη σύμβαση και οι κανόνες επιμελούς διαχείρισης β. Η υπόψη Τροποποίηση ικανοποιεί τις υφιστάμενες απαιτήσεις του Γ.Ε.Σ., που είναι ο φορέας επ' ωφέλεια του οποίου πραγματοποιείται η υπόψη προμήθεια..... γ. Η αρμόδια Επιτροπή Διαπραγματεύσεων, εξαντλώντας τα διαπραγματευτικά περιθώρια επ' ωφέλεια του Γ.Ε.Σ. και κατ' επέκταση του Ελληνικού Δημοσίου , εισηγήθηκε θετικά επί του σχεδίου της Τροποποίησης.....δ. Δεν επιφέρει οικονομική επιβάρυνση της Υπηρεσίας καθώς δεν αυξάνει το συμβατικό τίμημα. ε. Διασφαλίζεται η δυνατότητα περαιτέρω απρόσκοπτης υλοποίησης της σύμβασης με την παράδοση από πλευράς του Προμηθευτή των υλικών και υπηρεσιών, τα οποία θα συνδράμουν σημαντικά στην ενίσχυση των επιχειρησιακών δυνατοτήτων του Γ.Ε.Σ. ....ΕΙΣΗΓΗΣΗ. Κατόπιν των ανωτέρω, εισηγούμεθα την

Γνωμοδότηση της Κ.Γ.Ε.Π. υπέρ της αποδοχής του Σχεδίου Τροποποίησης υπ' αριθμ. 5 της Σύμβασης 035Α/03, όπως αυτή έχει συμφωνηθεί αμοιβαία από την Επιτροπή Διαπραγματεύσεων και τους νόμιμους εκπροσώπους του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ . Ο Εισηγητής Ασμχος (Ι) Χ.Κ.». (βλ. σελ. 28, στιχ. 4 - τέλος της αυτής ως άνω έγγραφης Γνωμοδότησης).

Β. 1. Περαιτέρω. Τα πρώτο , δεύτερο , τέταρτο και έκτο αντικείμενα του Σχεδίου της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ, (όπως αυτά έχουν περιγραφεί στην παρ. Β του Ιστορικού του παρόντος), δεν εμπίπτουν, ως εκ του περιεχομένου τους, σε μία από τις ρητά προσδιοριζόμενες τρεις (α' - γ') περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 66 του Π.Δ. 284/1989 . Κατ' ανάγκη, λοιπόν, εμπίπτουν στις περιπτώσεις της παρ. 2 του αυτού ως άνω άρθρου και αφορούν τροποποίηση θεμελιωδών όρων αυτής, αφού «ως θεμελιώδεις διατάξεις, κατ' αρχήν θεωρούνται εκείνες που δεν περιλαμβάνονται στις περιπτώσεις της παρ. 1 του παρόντος άρθρου, (δηλ. του 66) .....».

Απομένει, επομένως, να διερευνηθεί αν από την τροποποίηση των συγκεκριμένων ορών της ΣΥΜΒΑΣΗΣ προκαλείται επιπρόσθετα βλάβη στα συμφέροντα του Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με την προεκτεθείσα ανάλυση των εφαρμοστέων στην προκειμένη περίπτωση διατάξεων.

2. α. Με την ως άνω Γνωμοδότησή της, η Κ.Γ.Ε.Π. καταλήγει ότι, με το διερευνώμενο Σχέδιο της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ α) δεν επέρχεται οικονομική επιβάρυνση της Υπηρεσίας (του Ελληνικού Δημοσίου) και δεν αυξάνεται το συμβατικό τίμημα β) ικανοποιούνται οι υφιστάμενες απαιτήσεις του Γ.Ε.Σ. , που είναι ο φορέας επ' ωφέλεια του οποίου πραγματοποιήθηκε η επίμαχη προμήθεια και γ) διασφαλίζεται η δυνατότητα περαιτέρω απρόσκοπτης υλοποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ με αποτέλεσμα να ενισχύονται σημαντικά οι επιχειρησιακές δυνατότητες του Γ.Ε.Σ.

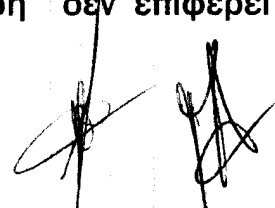
β. Στο Παράρτημα «Α» (σελ. Α. 21 παρ. 50,47,56 και Α. 23-24) , που ως συνημμένο συνοδεύει το υπ' αριθμ. πρωτ. Φ. 093/5649/Σ.1538/28-4-2015/Υ.ΕΘ.Α. / Γ.Δ.Α.Ε.Ε. /Δ.Α.Π.Κ.Σ./ Τ.Ε.Π.Σ.Π.Α. έγγραφο, με το οποίο έχει τεθεί το νύν διευρευνώμενο ερώτημα, αναφέρεται ότι με το Σχέδιο της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ «α) δεν προκύπτει οικονομική επιβάρυνση για το Ελληνικό Δημόσιο, β) διευθετούνται χρονίζουσες συμβατικές εκκρεμότητες τεchnοοικονομικής φύσεως και γ) εξασφαλίζεται η ομαλή ολοκλήρωση της ΣΥΜΒΑΣΗΣ», ενώ παράλληλα παρέχεται η διαβεβαίωση ότι για τις με το Σχέδιο της 5^{ης} Τροποποίησης επιδιωκόμενες αλλαγές στη ΣΥΜΒΑΣΗ «υπάρχει η σύμφωνη γνώμη του Επιχειρησιακού Φορέα (Γ.Ε.Σ.) και της Γ.Δ.Α.Ε.Ε.» και ότι «δεν βλάπτεται το δημόσιο συμφέρον».

γ. Τέλος, στο από 8-12-2014 Πρακτικό της Επιτροπής Αξιολόγησης της Πρότασης για την 5^η Τροποποίηση της ΣΥΜΒΑΣΗΣ, που υπογράφεται από τέσσερις ε.ε. αξιωματικούς, αναγράφονται - μεταξύ άλλων - επί λέξει τα ακόλουθα: « **ΓΕΝΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ**. 7. Η τροποποίηση της σύμβασης κρίνοντας εκ του αποτελέσματος της διαπραγμάτευσης δύναται κατά την άποψη της επιτροπής να πραγματοποιηθεί κατ' εφαρμογή των προβλεπομένων από το άρθρο 66 του Π.Δ. 284/1989, καθώς δεν προκαλεί βλάβη στα συμφέροντα του δημοσίου, δεδομένου ότι : α. Δεν προκύπτει οικονομική επιβάρυνση για το ελληνικό δημόσιο λόγω μη αύξησης της οικονομικής οροφής της σύμβασης. β. Επιτυγχάνεται η αξιοποίηση του χρηματικού υπολοίπου του προγράμματος RoR (Repair of Repearables) για την υποστήριξη των Ε/Π ΑΗ-64DHA γ. Διευθετούνται χρονίζουσες συμβατικές εκκρεμότητες τεχνικοοικονομικής φύσεως. δ. Εξασφαλίζεται η ομαλή ολοκλήρωση της σύμβασης. **ΕΙΣΗΓΗΣΗ**. 8. Μετά τα παραπάνω αναφερόμενα η Επιτροπή εισηγείται ομόφωνα υπέρ της αποδοχής της τροποποίησης με αριθμό «5» της σύμβασης 035Α/2003, σύμφωνα με το σχέδιο που υποβάλλεται συνημμένα στο παρόν».

δ. Από το σύνολο των προεκτεθέντων στοιχείων του φακέλου όσο και με διευκρινιστικές απαντήσεις του ε.ε. Ταγματάρχη κ. Ιωακείμ Δάλλα, ο οποίος υπηρετεί στη Γ.Δ.Α.Ε.Ε. , σε ερωτήσεις των μελών του Τμήματος, που περιελήφθησαν στο υπ' αριθμ. 3319 Πρακτικό της 51^{ης} Συνεδρίασης της 23^{ης} Ιουλίου 2015 του Ν.Σ.Κ., διαβεβαιώνεται το Ν.Σ.Κ. ότι, από τα πρώτο, δεύτερο, τέταρτο και έκτο- (με τη σειρά που εκτίθενται στην παρούσα Γνωμοδότηση)- αντικείμενα του Σχεδίου της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ ουδεμία βλάβη επέρχεται στα συμφέροντα του Ελληνικού Δημοσίου και, ως εκ τούτου κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας, η οποία απαρτίστηκε από την Χρυσάφουλα Αυγερινού, Αντιπρόεδρο του Ν.Σ.Κ. και Πρόεδρο του Τμήματος, την Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρο του Ν.Σ.Κ. , Ιωάννη Διονυσόπουλο, Παρασκευά Βαρελά, Σπυρίδωνα Παπαγιαννόπουλο, Γεώργιο Κανελλόπουλο, Βασιλική Πανταζή, Δήμητρα Κεφάλια, Γεώργιο Ανδρέου και Ελένη Σβολοπούλου, Νομικούς Συμβούλους του Ν.Σ.Κ. , (ψήφοι δέκα {10}), το Τμήμα απέχει από την έκδοση γνωμοδότησης επ' αυτών, σύμφωνα με τα ήδη γενόμενα δεκτά με σειρά προγενέστερων γνωμοδοτήσεων του Ν.Σ.Κ.(Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 99/2014 {πλειοψ.}, 311/2013 {πλειοψ.}, 245/2013, 467και 348/2012, 419/2011, 86/2009, 27/2009 {πλειοψ}, 12/2009 {πλειοψ}, 601/2008 , contra 264/2005 και 580/2004).

Κατά την άποψη, όμως , της μειοψηφίας, η οποία απαρτίστηκε από τους Δημήτριο Αναστασόπουλο και Σταύρο Σπυρόπουλο, Νομικούς Συμβούλους του Κράτους , (ψήφοι δύο {2}), επειδή από όλα τα αντικείμενα του Σχεδίου της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ ουδεμία βλάβη επέρχεται στα συμφέροντα του Ελληνικού Δημοσίου, το Ν.Σ.Κ. , ως εκ τούτου, απέχει από την έκδοση γνωμοδότησης επί όλων αυτών.

Γ.1. Όσον αφορά , το τρίτο -(με τη σειρά που εκτίθεται στην παρούσα Γνωμοδότηση)- αντικείμενο του Σχεδίου της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ και αυτό, όπως και τα προηγούμενα , επειδή δεν επιφέρει

κάποια βλάβη στα συμφέροντα του Ελληνικού Δημοσίου , θα ήταν δυνατόν να υποστηριχθεί ότι το Ν.Σ.Κ. πρέπει ν' απόσχει από την έκδοση γνωμοδότησης επ' αυτού. Πλην, όμως επειδή το Ν.Σ.Κ. έχει γνωμοδοτήσει στο παρελθόν (βλ. Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 47/2003 Ολ., 550/2005 κ.α.) επί παρομοίων νομικών ζητημάτων, κρίνεται από την ως άνω πλειοψηφία των μελών του Τμήματος ότι πρέπει να γνωμοδοτήσει και στην προκειμένη περίπτωση, επειδή τίθενται με αυτό και καθαρά νομικής φύσεως θέματα.

2. Κατά συνέπεια, επισημαίνονται τα ακόλουθα:

3. Η ΣΥΜΒΑΣΗ έχει στοιχεία αλλοδαπότητας , εφόσον αντισυμβαλλόμενος του Ελληνικού Δημοσίου / Υπουργείου Εθνικής Άμυνας είναι αλλοδαπή εταιρεία (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 58/2004, 322/2002) . Επομένως , από πλευράς δικαίου, που διέπει την επίμαχη ΣΥΜΒΑΣΗ , εφαρμόζεται η αρχή της αυτονομίας της βούλησης (lex voluntans) (βλ. άρθρο 3 Σύμβασης της Ρώμης περί του εφαρμοστέου δικαίου επί συμβατικών ενοχών , που έχει κυρωθεί με τον Ν. 1792/1988 [ΦΕΚ Α' 142] καθώς και άρθρο 25ΔΚ - Α. Γραμματικάκη - Αλεξίου, Παπασιώλη κλπ Ιδιωτ. Διεθνές Δ., σ. 257 επομ. - Σπ. Βρέλλη Ιδιωτ. Διεθνές Δ. , σελ. 175 επομ.). Κατ' ακολουθία όλων των ανωτέρω, η ΣΥΜΒΑΣΗ διέπεται από το δίκαιο που έχουν επιλέξει τα συμβαλλόμενα μέρη (lex contractus) (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 47/2003 Ολ. , 58/2004, 322/2002 - Ι Βούλγαρη. Το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης της Ρώμης του 1980 ΝοΒ 40, 1289 επ) . Επομένως, για τα ζητήματα , που αναφέρονται κατά την εκτέλεσή της, εφαρμόζονται , προεχόντως και κατά προέχουσα ιεραρχική τάξη, οι ρήτρες που περιέχονται στη ΣΥΜΒΑΣΗ, κατ' εφαρμογή της αρχής *pacta sunt servanda*, και, σε περίπτωση που ένα ζήτημα δεν μπορεί να επιλυθεί κατ' εφαρμογή ή καθ' ερμηνεία των όρων της, εφαρμόζεται το δίκαιο που έχει συμφωνηθεί , που στην προκειμένη περίπτωση είναι οι ειδικές διατάξεις του Π.Δ. 284/1989 (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 47/2003 Ολ.).

4. Στο άρθρο 22 της ΣΥΜΒΑΣΗΣ ορίζονται, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα: « **ΑΡΘΡΟ 22 . ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ - ΕΚΧΩΡΗΣΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ. 1. ....2. Εκχώρηση της Σύμβασης. α. Τα μέρη δεν επιτρέπεται να εκχωρήσουν , συνολικά ή μερικά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, τεχνικής ή οικονομικής φύσεως, που απορρέουν από τη Σύμβαση , σε τρίτο μέρος , εκτός από την περίπτωση της κανονιστικής συμπαραγωγής. β.....γ. Επιπρόσθετα, ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ μπορεί να εκχωρήσει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από αυτή τη Σύμβαση σε οποιοδήποτε συνδεδεμένο με αυτόν νομικό πρόσωπο , περιλαμβανομένων των νόμιμων διαδόχων του σε περίπτωση αναδιοργάνωσης της εταιρείας, εξαγοράς ή συγχώνευσης ή άλλης παρόμοιας διαδικασίας , υπό τον όρο ότι ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ διατηρεί την πλήρη ευθύνη όσον αφορά την καλή εκτέλεση της παρούσας, και η Σύμβαση θα τροποποιείται ανάλογα σύμφωνα με την παρ. 1 παραπάνω».**

5. Εξάλλου, ως προς το δίκαιο, που διέπει την ΣΥΜΒΑΣΗ, τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν ρητά συμφωνήσει στην παρ. 2 του άρθρου 18 αυτής ότι « η Σύμβαση (035A/2003) διέπεται από το Ελληνικό Δίκαιο» .

6. Παράλληλα , λοιπόν, με το γεγονός ότι στη ΣΥΜΒΑΣΗ προβλέπεται ρητά κατ' αρχήν, απαγόρευση εκχώρησης δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων, που απορρέουν από αυτήν, η συμφωνία για το ότι το ελληνικό δίκαιο διέπει τη ΣΥΜΒΑΣΗ έχει ως αυτόθροη συνέπεια την ταυτόχρονη εφαρμογή και των ειδικών διατάξεών του, και μεταξύ άλλων, των διατάξεων των άρθρων 66 και 45 του εν λόγω Π.Δ/τος (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 47/2003 Ολ.) .

7. Στο άρθρο 45 του Π.Δ. 284/1989 ορίζονται ειδικότερα τα ακόλουθα: « **Άρθρο 45. Εκχώρηση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. 1. Απαγορεύεται στους συμβαλλομένους για προμήθειες Ενόπλων Δυνάμεων η εκχώρηση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεών τους, που απορρέουν από σύμβαση προμήθειας των Ενόπλων Δυνάμεων , συνολικά ή μερικά σε οποιονδήποτε τρίτο. 2. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται, μετά από συμφωνία των**

συμβαλλομένων μερών, με όρο στην σχετική σύμβαση, η εκχώρηση των δικαιωμάτων του προμηθευτή σε αναγνωρισμένες Τράπεζες ή σε Οργανισμούς και Νομικά πρόσωπα που ελέγχονται από το Κράτος, με σκοπό την έκδοση εγγυητικής επιστολής για τη λήψη προκαταβολής της υπόψη σύμβασης. 3. Επίσης, κατ' εξαίρεση επιτρέπεται σε προμηθευτές που αναλαμβάνουν την προμήθεια ή κατασκευή έργων για τις Ένοπλες Δυνάμεις είτε με δημόσιο διαγωνισμό είτε με απευθείας ανάθεση η μεταβίβαση δικαιωμάτων και υποχρεώσεών τους που απορρέουν από τη Σύμβαση, με τους αυτούς όρους και προϋποθέσεις της παρ. 2 του παρόντος και κατά την εκτέλεση της Σύμβασης. Η παρούσα διάταξη καταλαμβάνει και τις υπό εκτέλεση συμβάσεις». (Η παρ. 3 προστέθηκε με το άρθρο όγδοο του Ν. 2528/1997 ΦΕΚ Α' 216).

8. Περαιτέρω, ως τροποποίηση θεμελιώδους διάταξης, κατά την έννοια της διάταξης, του άρθρου 66 του Π.Δ. 284/1989, πρέπει να γίνει δεκτό ότι νοείται και η περίπτωση της μεταβολής του προσώπου του αντισυμβαλλομένου σε μία σύμβαση προμήθειας των Ενόπλων Δυνάμεων, λόγω της σοβαρότητας που εγκυμονεί η αλλαγή του ενός υποκειμένου της ενοχής, οπότε το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους θα διερευνήσει και εξετάσει τις προϋποθέσεις της μεταβολής αυτής προκειμένου να διασφαλίσει τα συμφέροντα του Ελληνικού Δημοσίου (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 47/2003 Ολ. με παραπ. σε Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 322/2002 - Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 550/2005 με παραπ. σε Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 58/2004 - Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 6/2003). Επίσης, σύμφωνα με όσα έχουν γίνει δεκτά με τις παραπάνω Γνωμοδοτήσεις του Ν.Σ.Κ., όταν υφίστανται λόγος δημοσίου συμφέροντος επιτρέπεται - κατ' εξαίρεση - η έγκριση από την αρμόδια κρατική αρχή της μεταβολής του προσώπου του αντισυμβαλλομένου του Ελληνικού Δημοσίου, στον οποίο μεταβιβάζονται οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα από τη σύμβαση προμήθειας, υπό την προϋπόθεση ότι (α) έχει τα ίδια προσόντα που απαιτήθηκαν για την ανάθεση της σύμβασης στον αρχικό προμηθευτή

και (β) διαθέτει τα αυτά εχέγγυα ικανότητας, αξιοπιστίας και φερεγγυότητας (οικονομοτεχνικής) με τον αρχικό ανάδοχο (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 550/2005 με παραπ. σε Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 47/2003 Ολ., 58/2004 και 322/2002).

9. Από την υπαγωγή των κρίσιμων πραγματικών δεδομένων του ερωτήματος στις διατάξεις του άρθρου 22 της ΣΥΜΒΑΣΗΣ και σε εκείνες του άρθρου 45 του Π.Δ. 284/1989, συνάγονται τα εξής συμπεράσματα:

α. Η αντισυμβαλλόμενη του Δημοσίου εταιρεία με την επωνυμία Mc Donnell Douglas Helicopter Company, λόγω της αφομοίωσής της από την εταιρεία The Boeing Company, έπαυσε να υπάρχει ως νομική οντότητα (legal entity). Όλα δε τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις της μεταβιβάστηκαν στη διάδοχό της μητρική εταιρεία The Boeing Company. Επομένως, στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν πρόκειται περί μιάς απλής αλλαγής της επωνυμίας της αντισυμβαλλόμενης του Ελληνικού Δημοσίου εταιρείας, με απλή τροποποίηση του καταστατικού της, αλλά για μετασχηματισμό της που επηρεάζει την ταυτότητα του νομικού προσώπου της. Η αφομοιώσασα εταιρεία είναι καθολική διάδοχος της πρώτης. (Γνωμ. Ν.Σ.Κ. 550/2005).

β. Η ως άνω καθολική διαδοχή έχει ως συνέπεια την υποκατάσταση (αυτοδίκαια) της νέας εταιρείας στα δικαιώματα και στις υποχρεώσεις της αρχικά συμβληθείσας εταιρείας.

γ. Το αν η εταιρία The Boeing Company παρέχει τα κατάλληλα εχέγγυα συνέχισης της εκτέλεσης του προγράμματος προμήθειας της ΣΥΜΒΑΣΗΣ είναι ζήτημα πραγματικοί και όχι νομικό. Ως εκ τούτου, ανήκει στην αποκλειστική τεχνική κρίση και αρμοδιότητα της αρμόδιας υπηρεσίας, να αξιολογήσει όλα τα υφιστάμενα στοιχεία και να αιτιολογήσει την απόφασή της σχετικά με την ως άνω υποκατάσταση της εταιρείας The Boeing Company στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της αρχικά συμβληθείσας εταιρείας.

10. Κατά συνέπεια όλων των ανωτέρω, ως προς το τρίτο αντικείμενο του Σχεδίου της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ το Τμήμα, με την προαναφερθείσα πλειοψηφία, παρέχει, υπό την προϋπόθεση, όμως, της τήρησης του παραπάνω όρου της σχετικής αξιολόγησης απο την αρμόδια υπηρεσία (9γ), την κατ' άρθρο 66 παρ. 2 του Π.Δ. 284/1989 θετική γνωμοδότηση του για το τρίτο αντικείμενο του Σχεδίου της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ.

Δ.1. Όσον αφορά το πέμπτο -(με τη σειρά που εκτίθεται στην παρούσα Γνωμοδότηση)- αντικείμενο του Σχεδίου της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ παρατηρείται ότι, στα πλαίσια της δικαιοδοσίας που ο νομοθέτης, με τη διάταξη του εδαφ. γ της περιπτ. δ' της παρ. 4 του άρθρου 46 του Π.Δ. 284/1989, παρέχει τελικά στον Υπουργό Εθνικής Άμυνας για να αποφασίζει αν χρειάζεται ή όχι η παροχή εγγύησης για την χορήγηση προκαταβολής, ο τελευταίος στην Φ. 095.100/555861/Σ.1137/31-7-2003 Κατακυρωτική της προμήθειας των Ε/Π ΑΡΑΧΗ Διαταγή του και συγκεκριμένα στην παρ. 15^α (σελ. 38) αυτής όρισε τα ακόλουθα: : «ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΑ . α. Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ υποχρεούται να καταθέσει τις παρακάτω εταιρικές εγγυητικές (CORPORATE GUARANTEES) που θα εκδοθούν από την εταιρεία «THE BOEING COMPANY». (1) Εταιρική Εγγυητική Επιστολή Προκαταβολής .....(2). (α.) Εταιρική Εγγυητική Επιστολή Καλής Εκτέλεσης Σύμβασης.(α)...(β) η κατάπτωση των εγγυητικών της παρούσας παραγράφου υπέρ του ΑΓΟΡΑΣΤΗ, θα γίνεται με απλή έγγραφη αίτηση του ΑΓΟΡΑΣΤΗ προς την εταιρία που τις έχει εκδώσει, η οποία θα υποχρεούται να πληρώσει στον ΑΓΟΡΑΣΤΗ αμέσως το ποσό που καταπίπτει χωρίς να λάβει υπόψη οποιεσδήποτε αντιρρήσεις ή ενστάσεις του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ...».

2. Κατ' αντιστοιχία , στο Άρθρο 13 της ΣΥΜΒΑΣΗΣ και υπό τον τίτλο «ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΑ» αναγράφονται τα εξής: « 1. Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ υποχρεούται να καταθέσει τις παρακάτω εταιρικές εγγυητικές επιστολές κάλυψης και

καλής εκτέλεσης που θα εκδοθούν από την εταιρεία του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ με την επωνυμία « The Boeing Company» (στο εξής ο «Εγγυητής»).

3. Επισημαίνεται ακόμα ότι πριν την υπογραφή της ΣΥΜΒΑΣΗΣ και συγκεκριμένα κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων για την κατακύρωση της προμήθειας, η προμηθεύτρια εταιρεία, σύμφωνα με το από 17-7-2003 κοινό πρακτικό της Επιτροπής της τότε ΓΓΟΣΑΕ/ΓΔΑΕ (και νύν ΓΔΑΕΕ) και των εκπροσώπων της, είχε αποδεχθεί έκπτωση ποσού 2.000.000 \$ επιτρέποντας, με αυτό τον τρόπο, την υλοποίηση του προγράμματος εντός της διατιθέμενης πίστωσης, με την προϋπόθεση να γίνουν αποδεκτές εταιρικές εγγυητικές επιστολές αντί των προβλεπομένων στο Π.Δ. 284/1989 τραπεζικών εγγυητικών επιστολών. Την παραπάνω πρόταση της εταιρείας αποδέχθηκε η τότε ηγεσία του Υ.ΕΘ.Α. με την προαναφερθείσα Κατακυρωτική της προμήθειας Διαταγή .

4. Στην προκειμένη περίπτωση και βάσει της προαναφερθείσας Κατακυρωτικής της επίμαχης προμήθειας Διαταγής του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, η εταιρεία The Boeing Company, ως εγγυητής τόσο στην εγγυητική επιστολή έναντι της προκαταβολής όσο και στην εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης, είχε αναλάβει την υποχρέωση να καταβάλει στον ΑΓΟΡΑΣΤΗ - δανειστή ορισμένο χρηματικό ποσό με μόνη την απλή έγγραφη αίτησή του χωρίς να λάβει υπόψη της οποιεσδήποτε αντιρρήσεις ή ενστάσεις του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ - πρωτοφειλέτη (βλ. και Α. Γεωργιάδη - Μ. Σταθόπουλου. Κατ' άρθρο ερμηνεία ΑΚ. Τόμος IV. Εκδ. 1982, σελ. 367 επ.).

Η αφομοίωση της (αρχικά) προμηθεύτριας εταιρείας McDonnell Douglas Helicopter Company από την εταιρεία The Boeing Company έχει ως αποτέλεσμα ότι αν ζητηθεί η κατάπτωση των ως άνω δυο εταιρικών εγγυητικών επιστολών τότε η εταιρεία The Boeing Company θα συγκεντρώνει τόσο την ιδιότητα του ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ - πρωτοφειλέτη όσο και του εγγυητή, πράγμα που δεν συμβαδίζει με τη νομική έννοια της εγγύησης.

5. Κατά συνέπεια όλων των ανωτέρω, ως προς το 5^ο αντικείμενο του Σχεδίου της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ, το Τμήμα, με την προαναφερθείσα και πάλι πλειοψηφία, παρέχει την, κατ' άρθρο 66 παρ. 2 του Π.Δ. 284/1989, θετική γνωμοδότηση του, υπό την προϋπόθεση, όμως, ότι ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας, κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του εδ. γ' της περ. δ' της παρ. 4 του άρθρου 46 καθώς και της περιπτ. β' της παρ. 5 του άρθρου 36 του Π.Δ. 284/1989, θα εκδώσει σχετική απόφαση, πριν την υπογραφή και ενσωμάτωση στη ΣΥΜΒΑΣΗ του Σχεδίου της 5^{ης} Τροποποίησης της, με την οποία θα επιτρέψει την έκδοση εταιρικών εγγυητικών επιστολών προκαταβολής και καλής εκτέλεσης, στις οποίες η εταιρεία The Boeing Company θα είναι ταυτόχρονα και εγγυητής και προμηθευτής, όπως άλλως τε έχει τη σχετική διακριτική ευχέρεια ακόμη και να μην απαιτεί καν εγγύηση για χορήγηση προκαταβολής, εφόσον κρίνει ότι αυτή δεν είναι δυνατή.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

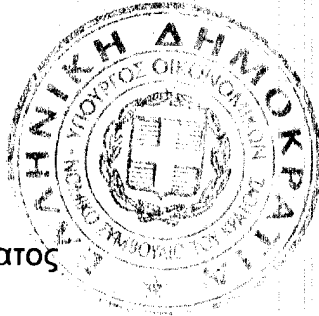
Κατά συνέπεια, στο ως άνω τεθέν ερώτημα και όσον αφορά τα μεν πρώτο , δεύτερο , τέταρτο και έκτο -(με τη σειρά που εκτίθενται στην παρούσα Γνωμοδότηση)- αντικείμενα του Σχεδίου της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ, το Τμήμα ομόφωνα γνωμοδοτεί ότι το Ν.Σ.Κ. απέχει από την έκδοση γνωμοδότησης επ' αυτών, διότι με αυτά δεν εκτίθεται απο τις αρμόδιες υπηρεσίες ότι επέρχεται βλάβη στα συμφέροντα του Ελληνικού Δημοσίου. Για δε τα τρίτο και πέμπτο -(με τη σειρά που εκτίθενται στην παρούσα Γνωμοδότηση)- αντικείμενα του Σχεδίου της 5^{ης} Τροποποίησης της ΣΥΜΒΑΣΗΣ, το Τμήμα γνωμοδοτεί κατα πλειοψηφία (ψήφοι δέκα {10} έναντι δύο {2}) υπέρ της παροχής εκ μέρους του Ν.Σ.Κ. θετικής γνωμοδότησης, κατ' άρθρο 66 παρ. 2 του Π.Δ. 284/1989, επ' αυτών, υπό την απαραίτητη προϋπόθεση της προηγούμενης εκπλήρωσης των προϋποθέσεων, που έχουν τεθεί στην οικεία θέση (βλ. ανωτέρω υπό

στοιχεία IV. Γ' 10 και Δ' 5) για κάθε ένα από τα εν λόγω δύο αντικείμενα του Σχεδίου της 5ης Τροποποίησης της Σύμβασης 035Α/2003. _

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

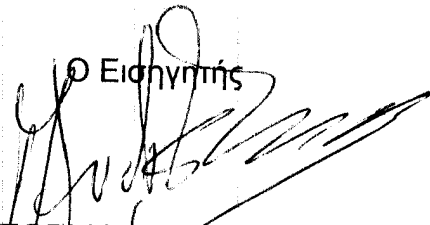
Αθήνα 31-07-2015

Η Πρόεδρος του Τμήματος

ΧΡΥΣΑΦΟΥΛΑ ΑΥΓΕΡΙΝΟΥ

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ο Εισηγητής

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΠ. ΑΝΔΡΕΟΥ

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους.